

بسمه تعالی

قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور که در جلسه مورخ سی و یکم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت در کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (85) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب گردیده و مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت پنج سال در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ بیست و پنجم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و شش موافقت و در تاریخ 1387/3/20 به تایید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره 605/18785 مورخ 1387/3/29 مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است .

قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور

فصل اول – تعاریف

ماده 1 – اصطلاحات مندرج در این قانون در معانی مشروح زیر به کار می رود:

الف – بحران : شرایطی است که در اثر حوادث، رخدادها و عملکردهای طبیعی و انسانی (به جز موارد موضوعه در حوزه های امنیتی و اجتماعی) به طور ناگهانی یا غیر قابل کنترل به وجود می آید و موجب ایجاد مشقت و سختی به یک مجموعه یا جامعه انسانی می گردد و برطرف کردن آن نیاز به اقدامات اضطراری ، فوری و فوق العاده دارد .

ب – مدیریت جامع بحران : فرآیند برنامه ریزی ، عملکرد و اقدامات اجرائی است که توسط دستگاههای دولتی ، غیر دولتی و عمومی پیرامون شناخت و کاهش سطح مخاطرات (مدیریت خطر پذیری) و مدیریت عملیات مقابله و بازسازی و بازتوانی منطقه آسیب دیده (مدیریت بحران) صورت می پذیرد . در این فرآیند با مشاهده پیش نشانگرها و تجزیه و تحلیل آنها و منابع اطلاعاتی در دسترس تلاش می شود به صورت یکپارچه ، جامع و هماهنگ با استفاده از ابزارهای موجود از

بحران‌پیشگیری نموده یا در صورت بروز آنها با آمادگی لازم در جهت کاهش خسارت جانی و مالی به مقابله سریع پرداخته تا شرایط به وضعیت عادی بازگردد .

ماده 2- مدیریت بحران شامل چهار مرحله به شرح زیر است :

الف - پیشگیری : مجموعه اقداماتی است که با هدف جلوگیری از وقوع حوادث و یا کاهش آثار زیانبار آن ، سطح خطرپذیری جامعه را ارزیابی نموده و با مطالعات و اقدامات لازم سطح آن را تا حد قابل قبول کاهش می دهد .

ب - آمادگی : مجموعه اقداماتی است که توانایی جامعه را در انجام مراحل مختلف مدیریت بحران افزایش می دهد که شامل جمع آوری اطلاعات ، برنامه ریزی ، سازماندهی ، ایجاد ساختارهای مدیریتی ، آموزش ، تامین منابع و امکانات ، تمرین و مانور است .

ج - مقابله : انجام اقدامات و ارائه خدمات اضطراری به دنبال وقوع بحران است که با هدف نجات جان و مال انسانها ، تامین رفاه نسبی برای آنها و جلوگیری از گسترش خسارات انجام می شود . عملیات مقابله شامل اطلاع رسانی ، هشدار ، جست و جو ، نجات و امداد ، بهداشت ، درمان ، تامین امنیت ، ترابری ، ارتباطات ، فوریت‌های پزشکی ، تدفین ، دفع پسماندها ، مهار آتش ، کنترل مواد خطرناک ، سوخت رسانی ، برقراری شریانهای حیاتی و سایر خدمات اضطراری ذی ربط است .

د - بازسازی و بازتوانی : بازسازی شامل کلیه اقدامات لازم و ضروری پس از وقوع بحران است که برای بازگرداندن وضعیت عادی به مناطق آسیب دیده با در نظر گرفتن ویژگیهای توسعه پایدار، ضوابط ایمنی ، مشارکتهای مردمی و مسائل فرهنگی ، تاریخی ، اجتماعی منطقه آسیب دیده انجام می گیرد . بازتوانی نیز شامل مجموعه اقداماتی است که جهت بازگرداندن شرایط جسمی ، روحی و روانی و اجتماعی آسیب دیدگان به حالت طبیعی به انجام می رسد .

فصل دوم - شورای عالی مدیریت بحران کشور

ماده 3 - به منظور همانگی فعالیتهای دستگاهها و نهادهای وابسته به قوای سه گانه ، نیروهای مسلح و کلیه نهادها و دستگاههای تحت نظر مقام معظم رهبری (باعنایت به تفویض اختیار معظم له) و تصویب مقررات و ضوابط حاکم بر مدیریت بحران در مراحل چهارگانه آن شورای عالی مدیریت بحران کشور که از این پس در این قانون به اختصار شورای عالی نامیده می شود، تشکیل می گردد.

ماده 4- وظایف شورای عالی به شرح زیر است :

- 1- تدوین سیاستها و برنامه های ملی مرتبط با مدیریت جامع بحران کشور و اقدام قانونی لازم جهت تصویب .
 - 2- تنظیم بودجه تفضیلی نظام مدیریت جامع بحران کشور و پیشنهاد برای درج در لایحه بودجه سالانه کشور جهت تصویب .
 - 3- اقدام قانونی لازم جهت تصویب وظایف دقیق و نقش وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی ، نهادهای غیر دولتی ، شوراهای اسلامی ، شهرداریها ، سازمانها و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است ، نیروهای نظامی و انتظامی و کلیه نهادها و دستگاههای تحت نظر مقام معظم رهبری ، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و رسانه های گروهی ، تشکلهای مدنی و مردمی مرتبط با مدیریت بحران در مجلس شورای اسلامی .
 - 4- اتخاذ تدابیر راهبردی ، هماهنگی، هدایت و تشویق فعالیتهای پژوهشی و اجرائی در راستای کاهش خطرپذیری ناشی از زلزله ، مخاطرات آب و هوایی و مواد شیمیایی خطرناک .
 - 5- اقدام قانونی لازم جهت تصویب سامانه مدیریت بحران کشور و تعیین فرماندهی عملیات مقابله با بحران متناسب با شرایط بحران در مجلس شورای اسلامی .
 - 6- اقدام قانونی لازم جهت تصویب سیاستهای آموزشی ، تبلیغاتی و اطلاع رسانی از طریق سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه های گروهی در مجلس شورای اسلامی .
 - 7- اقدام قانونی لازم جهت تصویب ضوابط و دستورالعملهای لازم درباره اقدامات احتیاطی پس از دریافت اطلاعات مبنی بر احتمال وقوع حوادث پیش بینی نشده در کشور .
 - 8- اقدام قانونی لازم جهت تصویب ساختار ، تشکیلات تفضیلی سازمان و رده های سازمانی متناسب در استانها و شهرستانها به پیشنهاد سازمان .
 - 9- اقدام قانونی لازم جهت تصویب ضوابط ، مقررات و دستورالعملهای مرتبط با این قانون .
- ماده 5- شورای عالی به ریاست رئیس جمهور و با عضویت وزراء اطلاعات ، کشور،امور اقتصادی و دارایی ، مسکن و شهر سازی ، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ، رفاه و تامین اجتماعی ، راه و ترابری ، بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، نیرو، جهاد کشاورزی ، ارتباطات و فناوری اطلاعات ، علوم ، تحقیقات و فناوری ، آموزش و پرورش ، شهردارتهران ، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح ، فرمانده نیروهای انتظامی جمهوری اسلامی ایران ، فرمانده کل سپاه پاسداران ، فرمانده کل ارتش ، فرمانده نیروی مقاومت بسیج ، یکی از نواب رئیس مجلس شورای اسلامی ، معاون اول قوه قضائیه ، روسای سازمانهای مدیریت و برنامه ریزی کشور و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران ، رئیس جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران ، سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره) ، ریاست سازمان هواشناسی کشور ، رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی ایران و رئیس سازمان تشکیل می گردد .

تبصره 1- جلسات شورای عالی در غیاب رئیس جمهور به ریاست وزیر کشور (به عنوان قائم مقام) تشکیل می گردد و مصوبات این شورا پس از تایید رئیس جمهور لازم اجراء است .
تبصره 2- نحوه اداره ، اتخاذ تصمیمات و ابلاغ مصوبات شورای عالی برابر آئین نامه ای خواهد بود که به تصویب هیات وزیران می رسد .
تبصره 3- دبیرخانه شورای عالی در سازمان مستقر بوده و دبیر آن مطابق تبصره (2) این ماده انتخاب خواهد شد .

فصل سوم - سازمان مدیریت بحران کشور

ماده 6- سازمان مدیریت بحران کشور که در این قانون به اختصار سازمان نامیده میشود به منظور ایجاد مدیریت یکپارچه در امر سیاستگذاری، برنامه ریزی، ایجاد هماهنگی و انسجام در زمینهای اجرائی و پژوهشی، اطلاع رسانی متمرکز و نظارت بر مراحل مختلف مدیریت بحران و ساماندهی و بازسازی مناطق آسیب دیده و استفاده از همه امکانات و لوازم مورد نیاز وزارتخانه ها، موسسات و شرکتهای دولتی و عمومی ، بانکها و بیمه های دولتی، نیروی نظامی و انتظامی ، موسسات عمومی غیردولتی، شوراهای اسلامی، شهرداریها، تشکلهای مردمی، موسساتیکه شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، دستگاههای تحت امر مقام معظم رهبری و نیروهای مسلح در صورت تفویض اختیار معظم له، جهت بهره مندی بهینه از توانمندیهای ملی منطقه ای و محلی در مواجهه با حوادث طبیعی و سوانح پیش بینی نشده تشکیل می گردد .

ماده 7- سازمان، وابسته به وزارت کشور بوده و رئیس آن به پیشنهاد وزیر کشور و تایید شورای عالی و حکم وزیر کشور منصوب می گردد.
رده های سازمانی متناسب در استانها و شهرستانها به ترتیب زیر نظر استاندار و فرماندار تشکیل می گردد .

ماده 8- وظایف سازمان به شرح زیر است :

1- تهیه خط مشی ها و سیاستهای اجرائی مربوط به مراحل چهارگانه مدیریت بحران و برنامه ریزی جهت ایجاد امکان استفاده از کلیه امکانات و توانمندیهای مورد نیاز اعم از دولتی، غیردولتی و نیروهای مسلح در طول زمان عملیات آمادگی و مقابله با حادثه و ارائه آن جهت تصویب هیات وزیران .
2- ایجاد هماهنگی و انسجام میان دستگاههای مختلف کشور در خصوص مراحل چهارگانه مدیریت بحران .

- 3- بررسی ، تدوین و پیش‌شنهاد سیاستها و برنامه‌های جامع فرهنگی ، پژوهشی، آموزشی، تبلیغاتی، اطلاع رسانی و تمرینی در مراحل چهارگانه مدیریت بحران به شورای عالی.
- 4- تقویت زمینه همکاریهای منطقه ای و بین المللی، تبادل نظر و استفاده از تجربیات و دانش فنی کشورها و موسسات خارجی و بین المللی مربوط به مراحل چهارگانه مدیریت بحران و نمایندگی کشور در مجامع بین المللی با هماهنگی و همکاری دستگاههای ذی ربط .
- 5- متد سازی حوادث ، اقدامات و تجزیه و تحلیل آنها .
- 6- برنامه ریزی و هماهنگی جهت ساماندهی و آموزش کلیه تشکلهای مردمی، نهادهای غیر دولتی و نیروهای بسیجی و داوطلب مردمی در مراحل چهارگانه مدیریت بحران .
- 7- پیگیری اجراء مصوبات و تصمیمات شورای عالی .
- 8- هماهنگی و نظارت در زمینه ایجاد و گسترش سیستمهای موثر پیشگیری ، مقاوم سازی و بهسازی لرزه ای ساختمانها، زیر ساختها و ابنیه و شریانهای حیاتی و مهم و بازسازی و بهسازی بافتهای فرسوده ، روشهای اتکائی و جبرانی خسارت نظیر انواع بیمه ها ، حمایتهای مالی و سازوکارهای تشویقی، تسهیلات ویژه و صندوقهای حمایتی با همکاری دستگاههای ذی ربط .
- 9- کمک به توسعه و گسترش موسسات علمی و مشاوره ای فعال و استفاده از همکاریهای آنها به منظور استانداردسازی و بهبود کیفیت ارتقاء و کنترل ایمنی کالاها و خدمات، ساختمانها و تاسیسات زیر بنایی کشور و نظارت بر رعایت استانداردهای مصوب .
- 10- تدوین نظام تقسیم کار ملی برای ارتقاء فرهنگ ایمنی برای آحاد جامعه با همکاری وزارتخانه ها ، نهادها و موسسات مرتبط با امر مدیریت بحران و ارائه آن به هیات وزیران جهت تصویب .
- 11- تدوین ضوابط مربوط به تعیین سطوح ، حالت اضطرار و شیوه اعلام بحرانهای ناشی از حوادث غیر مترقبه .
- 12- ابلاغ دستورالعملهای نحوه انجام اقدامات اضطراری و احتیاطی در هنگام وقوع و یا احتمال وقوع حوادث غیر مترقبه به دستگاههای ذی ربط جهت اجراء .
- 13- انجام هماهنگی های لازم جهت در اختیار گرفتن کلیه امکانات و توانمندیهای مورد نیاز مدیریت بحران کشور اعم از دولتی و نهادهای عمومی غیر دولتی و نیروهای مسلح در طول زمان مقابله با بحران .
- 14- تدوین مقررات و ضوابط مربوط به رسیدگی به تخلفات و تخطی و اهمال مقامات دولتی در کلیه دستگاههای ذی ربط و موسسات عمومی غیر دولتی ، نیروهای نظامی و انتظامی و کلیه نهادها و دستگاههای تحت نظر مقام معظم رهبری در اجراء دستورات و مصوبات شورای عالی و سازمان در مواقع بروز بحران با همکاری قوه قضائیه و ستاد کل نیروهای مسلح و ارائه آن به هیات وزیران جهت تصویب و پیگیری اجراء آنها .

- 15- تدوین پیشنهاد ضوابط و مقررات مربوط به اقدامات پیشگیرانه و برخورد با سوء استفاده کنندگان، آشوبگران و غارتگران در زمان بروز حوادث با همکاری قوه قضائیه و ستاد کل نیروهای مسلح و ارائه آن به هیات وزیران جهت تصویب، پیگیری و نظارت بر اجراء آنها .
- 16- تدوین دستورالعملها و آئین نامه های مربوط به چگونگی جذب ، توزیع و استفاده از کمکهای مردمی، خارجی و بین المللی با همکاری دستگاههای ذی ربط و ارائه آن به هیات وزیران جهت تصویب و پیگیری آنها .
- 17- ایجاد نظام مدیریت جامع اطلاعات به کمک شبکه های اطلاعاتی مراکز علمی – تحقیقاتی ذی ربط و سازمانهای اجرائی مسوول و تشکیل مرکز مدیریت اطلاعات حوادث وابسته به سازمان به منظور هشدار به موقع قبل از وقوع حادثه احتمالی و اطلاع رسانی دقیق و به هنگام در زمان وقوع حادثه به مسوولان و مردم .
- 18- نظارت عالی و ارزیابی اقدامات دستگاههای اجرائی ذی ربط در خصوص مراحل چهارگانه مدیریت بحران (به ویژه آمادگی و مقابله) و ارائه گزارش به شورای عالی .
- ماده 9- به منظور هماهنگی فعالیتهای دستگاهها و نهادها در امر مدیریت جامع بحران ، به ویژه در مراحل آمادگی و مقابله ، تدابیر و اقدامات زیر لازم و ضروری است :
- الف – واحد سازمانی مناسب در امر مدیریت بحران در وزارتخانه ها و دستگاههای ذی ربط بر حسب ضرورت و با تصویب هیات وزیران تشکیل خواهد شد .
- ب- شورای هماهنگی مدیریت بحران به ریاست رئیس سازمان وبا عضویت نمایندگان تام الاختیار در سطح معاونت دستگاهها و نهادهای ذی ربط به منظور هماهنگی فعالیتهای مربوط به مراحل چهارگانه مدیریت بحران تشکیل می شود .
- ج- شورای هماهنگی مدیریت بحران در استانها به ریاست استاندار و در شهرستانها به ریاست فرماندار، با عضویت کلیه دستگاههای ذی ربط تشکیل می شود .
- د- با توجه به شرایط ویژه و اهمیت شهر تهران به عنوان پایتخت جمهوری اسلامی ایران شورای هماهنگی مدیریت بحران شهر تهران به ریاست شهردار تهران تشکیل می گردد .
- تبصره 1 – معاون امور عمرانی استاندار و معاون فرماندار به ترتیب جانشین استاندار در شورای هماهنگی مدیریت بحران استان و شهرستان خواهند بود و جملگی موظف به هماهنگی و پاسخگویی به سازمان می باشند .
- تبصره 2- اقدامات لازم در رابطه با تصویب اهداف ، وظایف و تشکیلات در مجلس شورای اسلامی به عمل آورد و آئین نامه اجرائی مورد نیاز جهت اجراء این ماده به پیشنهاد سازمان به تصویب هیات وزیران خواهد رسید .

فصل چهارم - سایر مقررات

ماده 10- کلیه دستگاههای موضوع ماده (160) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب 1383 و موسسات عمومی غیر دولتی از جمله دستگاههای تحت نظر مقام معظم رهبری و نیروهای مسلح (با اذن فرماندهی معظم کل قوا) شهرداریها و واحدهای سازمانی زیر نظر شهرداریها و نیز سازمانها، تشکلهای و بنگاههای فعال در بخشهای خصوصی و تعاونی، در مراحل مدیریتی جامع بحران (به ویژه در مرحله آمادگی) موظفند در چهار چوب وظایف و ضوابط محوله عمل نموده، گزارش عملکرد خود را از طریق مراجع دولتی ذی ربط در مقاطع زمانی که تعیین خواهد شد به سازمان ارائه دهند.

تبصره 1- در هنگام بروز بحران، تمامی دستگاههای مذکور در این ماده موظفند بنا به اعلام ریاست شورای عالی طبق برنامه های از پیش تعیین شده در عملیات مقابله با بحران شرکت نمایند و گزارش اقدامات خود را از طرق معمول به اطلاع سازمان برسانند. توقف و خاتمه عملیات مقابله، با اعلام ریاست شورای عالی صورت می گیرد.

تبصره 2- در مواردی که بخش خصوصی یا بخش تعاونی بر اساس تکالیف تعیین شده از سوی مراجع قانونی خدماتی را ارائه می نماید، هزینه خدمات ارائه شده آنان براساس دستورالعملی که از سوی سازمان ابلاغ می گردد پس از انجام ماموریت پرداخت خواهد شد.

ماده 11- با توجه به اهمیت مطالعات، تمهیدات و اقدامات موثر پیشگیرانه و افزایش آمادگی و ارتقاء توان مقابله با حوادث به سازمان اجازه داده می شود هر ساله درصدی از اعتبارات موضوع ماده (10) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب 1380 را در این خصوص هزینه نماید.

تبصره - درصد مذکور در ماده (11) هر سال بر حسب نیاز و برآورد انجام شده در سازمان به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده 12- به دولت اجازه داده می شود در صورت وقوع حوادث طبیعی و سوانح پیش بینی نشده معادل یک و دو دهم درصد (1/2%) از بودجه عمومی هر سال را از محل افزایش تنخواه گردان خزانه تامین کند تا به صورت اعتبارات خارج از شمول با پیشنهاد شورای عالی و تایید رئیس جمهور هزینه گردد.

ماده 13- دولت (بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) موظف است به منظور بازسازی و جبران خسارات ناشی از حوادث طبیعی و سوانح پیش بینی نشده مناطق آسیب دیده از محل منابع قرض الحسنه و سایر منابع بانکی، تسهیلات مورد نیاز آسیب دیدگان (به ویژه اقشار محروم) را

با نرخهای ترجیحی مصوب از طریق سیستم بانکی در اختیار آنان قرار دهد و ما به التفاوت نرخهای ترجیحی را جهت بازپرداخت به بانکها در لوایح سالانه بودجه کل کشور لحاظ نماید .

تبصره 1- دولت موظف است طبق آئین نامه پیشنهادی شورای عالی که به تصویب هیات وزیران می رسد ، تسهیلات بانکی مورد نیاز مقاوم سازی ساختمانهای مسکونی شهری و روستایی را از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سیستم بانکی با شرایط مناسب در اختیار متقاضیان قرار دهد .

تبصره 2- نظارت عالیه بر روند عملیات مقاوم سازی و حسن انجام امور به عهده معاونین هماهنگی امور عمرانی استانداریها می باشد و گزارش عملکرد باید به صورت فصلی به سازمان ارسال گردد .

ماده 14- این قانون از زمان تصویب لازم الاجراء می باشد و قوانین و مقررات مغایر این قانون ملغی الاثر است .

ماده 15- آیین نامه اجرائی این قانون حداکثر ظرف سه ماه با پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیات وزیران می رسد .

قانون فوق مشتمل بر پانزده ماده و ده تبصره در جلسه مورخ 1387/2/1 کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (85) قانون اساسی تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجراء آزمایشی آن به مدت پنج سال ، در تاریخ 1387/3/20 به تایید شورای نگهبان رسید .